

Kiadja: A FÖLDMIVELÉSÜGYI M. KIR. MINISZTERIUM
AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET“ HIVATALOS KÖZLÖNYE

MEGJELENIK minden hó 1-én és 15-én.
Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.
Nemtagoknak előfizetési díj: Egész évre 6 K, fél évre 3 K

Szerkeszti: RÉPÁSSY MIKLÓS.
Szerkesztőség: Budapest, V. Ügynök-utca 19. szám., IV. emelet.
A lapra vonatkozó mindennemű közlemények a szerkesztőséghez intézendők.
Hirdetéseket a lap számára a „Pátria“ r.-t. Budapest, Üllői-út 25. vez. fel.

TARTALOM: A rákkal való népesítésről. *Répássy Miklós.* — Az okszerű halfogas irányelveiről. (fs.) — A magyar halászat szakirodalmá. (Folyt.) *Dr. Vutskits György.* — Kérdé-ek és feleletek. — Társulatok. Egyesületek. — Vegyesek. — Szerkesztői üzenetek. — Hivatalos árjegyzés. — Hirdetések.

A rákkal való népesítésről.

A katonasor alá már nem kerülő, tehát 50 éven felüli emberek gyermekkori emlékei között bizonyára nem utolsó vizeink egykori nagy rákbősége. Ahhoz, hogy valaki rákot egyék, igazában csak „czigány“ kellett; a czigányok voltak ugyanis azok, a kik a túlságos fáradsággal egyáltalán nem járó rákászatot hivatászerűen és szabadon, senkitől sem zavartatva űzték. Nagyot változott a helyzet azóta. A rák megfogyott, helyenként teljesen kipusztult nemcsak hazánkban, de úgyszólván egész Európában. A pusztulás oka, tudjuk, a rákpestis nevű betegség volt, a mely körülbelül 50 évvel ezelőtt Olaszország északi részében, Lombardiában lépett fel s onnét Európán át egész Szibériáig végigvonult, máig sem szűnnek meg teljesen.

Hogy minő nagy közgazdasági kárt jelentett ez a veszedelem egyes országokra, arról már e lapok hasábjain is többször volt szó. Németországnak világraszóló rák-kereskedelme volt több millió értékű évi forgalommal. Az újabb kor megtanulta már becsülni mindazt az értéket, a melyet a földből ki lehet venni s nem szívesen mond le akármilyen csekély haszonvételeiről sem; de a rákászat ma már csak azért is jóval többre becsülhető, mint valamikor régente, mert a rák fogyasztásával kereslete igen megnövekedett s azzal együtt természetesen az ára is. Nagyon érthető tehát, hogy a kipusztult vizek rákkal való újra benépesítésére irányuló törekvések nemcsak nálunk, de külföldön is már régóta megvannak. Sajnos, az eredmények, azt egész határozottan meg lehet állapítani, egyáltalán nem kielégítőek.

A sikertelenség okául nem lehet valami általános olyan természeti törvényt odaállítani, a mely eleve kizárná az eredményt. Hiszen a pusztulás oka nem a vizeknek valami különösebb megváltozása, nem a vizekben magukban rejlő ok, — a rákos vizekre általában

kevésbé tette rá a kultura a kezét — hanem a vizeken kívül eső tényező: járványos betegség. Ha a járvány megszűnik, joggal remélhetjük, hogy az élet a vízben újra felveszi rendes menetét.

Annyi azonban bizonyos, hogyha e téren nem sötétben akarunk tapogatódzni, akkor legelőször is ezzel a betegséggel, a rákpestissel kell tisztába jönnünk.

Sajnos, e tekintetben még nincs minden megbízhatóan kiderítve. Azonban az eddigi kutatások is a gyakorlat számára nagyon becsesek.

Dr. Hofer Bruno müncheni egyetemi tanár, a hal-kórtannak nemrég elhúnyt nagyhírű művelője már 1898-ban hírt adott arról, hogy a rákpestist előidéző baczellust felfedezte.

E felfedezéssel azonban korántsem oldódott meg a rákpestis kérdése véglegesen. *Hofer* közlése után hét esztendőre, 1905-ben, a bécsi nemzetközi halászati kongresszuson *Schikora Ferencz*, porosz tanító, általános feltűnést keltő előadást tartott, melyben hosszú időn át folytatott vizsgálatai alapján kimutatta, hogy a rákpestist a *Saprolegnia-félék* (*Saprolegniaceae*) családjába tartozó penészgomba okozza, a melyet *Aphanomyces astaci* névvel jelöl. (*F. Schikora*, Über die Ursachen der Krebspest. Sten. Protokoll des int. Fischerei-Kongresses in Wien, 1905.)

Megjegyezzük, hogy *Schikora*nak ez a kijelentése nem volt teljesen ujság. Előtte már mások is kifejezték azt a véleményüket, hogy a *Saprolegnia-félék* közül a „vízi élősködők“ a halak és a rákok pusztulását (pestisét) okozzák. (*Pallas Nagy Lexikona*, Budapest, 1899. VIII. köt. Gombák. 99. l.)

A *Hofer*-féle baczellus fölfedezése után csakhamar igen figyelemreméltó vizsgálatokat végzett *Weinrowsky Pál* három poroszországi tóban, a melyekben a rák járványos pusztulását észlelték az 1901—1902. években. A tavak egymás mellett fekszenek. Kettőből teljesen

kipusztultak a rákok, a harmadikból azonban nem, bár vizét szintén teljesen megfertőzte a Hofer-féle *Bacillus pestis astaci*.

Weinrowsky akváriumai kísérleteket is végzett, a melyekből kitűnt, hogy egészséges rákok a *Bac. pestis astaci*-val megfertőzött vízben nem betegednek meg, sőt az az egészséges rák sem betegedik meg, a mely a *Bac. pestis astaci*-val beoltott s a beoltás következtében valóban elpusztult rák teteméből lakmározott. Tehát csak beoltással, vagyis, ha a rákot megsebesítette, vihette át a *Bac. pestis astaci* útján a betegséget. Weinrowsky kutatásai megerősítik azt a véleményt is, hogy a *Bacterium pestis astaci* nem is igazi vízi bacillus és rendes folyóvízben nem is fejlődik jól. Szerinte a rákpestis ügye még nincsen tisztázva, mert „talán szerepelnek a járványnál egyéb tényezők is, a melyeket a kutatók nem vettek észre”. (Paul Weinrowsky, *Über die Krebspest im Gamen-, Mittel- und Langensee*; *Zeitschrift für Fischerei*, XII. köt., Berlin. 1905.)

Ekkor állott elő Schikora az ő kutatásainak eredményével, melyről fentebb idézett előadásában számolt be s kimutatta, hogy vizsgálatai szerint a rákpestis mindig egy penészgomba okozza.

A gombától előidézett betegség tünetei a következők: A test felpuffad annyira, hogy a fejtor és potroh közötti részen az összekötő bőr kidudorodik; az ivarszerv nyílásain sajátságos váladék tör elő; a végbélnyílás ritmikusan mozog és a beteg rák a vízből menekülni igyekszik. A gomba fonalai nemcsak szétroncsolják az állat testét, hanem el is gyengítik annyira, hogy a vízben lévő igen sokféle baktériumnak nem bír ellentállani. A baktériumok azután a kórképet változtatossá teszik és az ő hatásukra jelentkeznek: a görcsök, az ollók elhullatása, a fölfelé meredő járás stb. De ezek a jelenségek a rosszul, szűk helyen, tartott rákokon is észlelhetők, a melyek nem rákpestisben pusztulnak el. A rákpestisnél nem szükségképpen kell baktériumoknak jelen lenniök, a rákot az előbb említett gombafaj nélkülök is elpusztítja. Ezt a rákpestist előidéző gombafajt (*Aphanomyces astaci*) Schikora a következőképpen írja le: Rajzok spórákból keletkezik, melyeknek átmérője mindig 13μ , minek alapján más *Saprolegnia*-fajoktól biztosan megkülönböztethetők. Burkukból hamar kibujnak, két csillangót fejlesztenek s a rákpestisben elhullott rákok teste körül szúnyograj módjára a vízben ide-oda rajzanak. A rajzok csillangóik segítségével rátelepednek az egészséges rák testére s a belőlük csakhamar előretörő fonalak (hypha) meglágyítják a chitint. Mennél erősebb a fertőzés, annál mélyebben hatol be a rák testébe a gomba fejlődő miczéliuma. Az *Aphanomyces astaci* megjelenése a rákon nem lehet a betegség következménye, mert ez a gombafaj holt rákokon sohasem tenyészik, ezért nem marad más hátra, mint bebizonyítottatni venni azt a tényt, hogy az *Aphanomyces astaci* okozza a rákpestist.

Teljes sikerrel jártak Schikora fertőzési kísérletei is. Ő egészséges rákokat tett rákpestises beteg rákokhoz s azt tapasztalta, hogy az ilyen egészséges rákokat csaknem szabályosan 14 napra a behelyezés után megfertőzte az *Aphanomyces astaci*, minek következtében a rákok megbetegedtek és elpusztultak.

Schikora előadása után dr. Rátz István arról tett jelentést, hogy a pestises rákok vizsgálatakor ő mindig megtalálta a *Bacillus pestis astaci*-t s átoltásával sikerült is neki a betegséget átvinni, de egyszerűen érintkezés útján nem fertőzte az egyik állat a másikat. Kife-

jezést adott ennél fogva annak a lehetőségnek, hogy a „rákpestis” esetleg több különálló betegség foglalata.

A Hofer-féle bacillust azóta is sokszor megtalálták már, de a felhozott ellenvetéseket nem tisztázták s Schikora állításait nem czáfolták meg.

Schikora vizsgálatait tovább folytatta, azonban 1905-ben ígért részletes beszámolója még a mai napig sem jelent meg. Csupán a gyakorlati halászat számára írt legújabbban igen értékes útmutatást arról, hogy a kipusztult vizek hogyan népesíthetők be újra rákkal. (Schikora, *Die Wiederbevölkerung der deutschen Gewässer mit Krebsen*. Bautzen, 1916.) E művében közli, hogy az 1905-ben a rákpestis okozójáról előadott dolgokat a berlini állatorvosi főiskolán, az ottani egészségügyi intézet igazgatójának, dr. Frosch P.-nek segítségével végzett vizsgálatai megerősítik. Újból hangsúlyozza, hogy azoknál a rákoknál, a melyek elveszítik ollójukat, meredőn járnak, görcsösen rángatóznak és el is pusztulnak, ezek a tünetek csak azt mutatják, hogy baktériumok lepték el őket, de azért még nem pestisesek s baktériumaik a szabad vízben nem fertőzik a többi rákokat. Leírja a rák többfajta betegségét, a melyek különösen a rossz helyen s rosszul tartott állatokon fordulnak elő, de ezeknek egyike sem közelíti meg pusztító hatásában a rákpestist, a melynek okozója az általa felfedezett gombafaj, melyet újabban *Aphanomyces magnusi* (astaci) névvel jelöl. A róla szóló részletesebb ismertetést azonban még mindig más helyen ígéri.

Schikora említett, legutolsó könyve teljesen gyakorlati irányú munka s azokat az alapelveket tárgyalja, a melyek szerint Németország vizeit rákkal újra eredményesen lehetne benépesíteni. A dolog megvitatására a mostani időt azért tartja nagyon alkalmasnak, mert a hosszú háborús időszak elzár bennünket ama keleti országoktól, a melyekből nagyon sok, rákpestistől még mindig inficiált rák került hozzánk; a kipusztult vizeknek azokkal való népesítése nemcsak hogy eredményes nem lehetett, hanem határozottan káros volt, mert a betegségtől már mentes vizekbe ismét behurczolták a vész csiráit.

A helyzet bizonyos tekintetben nálunk is hasonló. Mi ugyan már régebben nem hoztunk népesítésre való anyagot Oroszországból, de a népesítési kísérletek többkevesebb igyekezettel állandóan folytak hazai anyaggal; most aztán a háború alatt, legfőképpen a szállítási nehézségek miatt ebben a munkában is szünet állott be. Nagyon alkalmas tehát mireánk nézve is ez az idő, hogy egy kissé tüzetesebben hányjuk-vessük meg a jövőben követendő eljárást. (Folyt. köv.)

Az okszerű halfogás irányelveiről.

(fs) A háború miatt drága a hal és előreláthatóan nem lesz az olcsóbb a háború után sem hosszabb ideig. Érdekében áll tehát a termelőnek, termelését minden felhasználható eszközzel fokozni. Ezen eszközök között aránylag legkönnyebben szerephez juttathatjuk a halfogást, mit okszerűen végezve, nem kis mértékben járulhatunk termésünk szaporításához.

A halfogást ugyan törvény szabályozza s az világosan körülírja mikor, minő eszközök alkalmazásával, minő fajta és fejlettségű halakat szabad fogni. Mivel azonban ezek a törvények többnyire olyan időből származnak, a mikor a halászat barátai között dogma volt, hogy a halfogás kellő megrendszabályozása a halfőség idejét újból visszatérítheti, érthető, hogy a halfogás

korlátait miért igyekeztek lehetőleg szűkre szabni, több irányban szűkebbre, sem mint indokolt és czélszerű. Hogy ezen jószándékból fakadt, de szélsőségbe tévedt törekvés, vagyis a *túlzott halkímélés* és *óvás* az úgynevezett árthat is, arra senki sem gondolt addig, a míg a gyakorlat nem igazolta, hogy a legnagyobb szigorral kezelt törvényes halvédelem sem képes egymagában a halászat dekadenciáját megszüntetni, a mint ezt általánosan remélték.

De másrésről az is igaz, hogy a fogásra vonatkozó törvényes korlátozások másutt sem, de nálunk sem érvényesültek annyira és oly következetességgel, mint azt a törvény előírja. A halászok ugyanis annak hasznos és üdvös voltát többnyire csak annyiban ismerték el, a mennyiben a korlátozások konkurrens társaikra nyerne alkalmazást, de magukra vonatkozóan feleslegesnek és sérelmesnek vélték és természetesen ennek megfelelően jártak is el. Tényleg, az kétségtelen, hogy a túlhajtott kímélet nem csekély mennyiségű halhúst vont el a közfogyasztástól, nagy sérelmére úgy a köz-, mint a jogos magánérdeknek.

Ilyen értelemben még ma is nyílt kérdésnek tekinthető a gyakorlatban az okszerű halvédelem kérdése, minélfogva éppen nem felesleges rávilágítani arra, minő irányelvek vezessék a halasgazdát a halfogásnál, illetőleg milyen irányban és mértékben oltalmazza és kímélje halait, hogy azzal magának használjon, de egyben a közérdek szempontjából támasztható követelményeknek is kifogástalanul eleget tegyen. Hangsúlyozzuk, hogy intenzívebb gazdálkodásra alkalmas olyan állóvizeket, tavakat tartunk főleg szemelött, a melyeknél-a halászat egy kézben összepontosul.

Feladatunk megoldására egy németországi szaktudós: *Schiemenz Pál dr.* nézeteit és javaslatait fogjuk t. olvasóinkkal megismertetni, a ki mint neves hydrobiológus, kezét mondhatnánk állandóan a halászok pulzusán tartva, csak gyakorlati kérdésekkel foglalkozik, odaadással szolgálva a halászok érdekeit, egyrészt a közvélemény, másrészt a közvetlen érdekelték figyelmének folytonos ébrentartásával és minden olyan kérdés szakszerű megvilágításával, a melyre vonatkozólag a tudomány nézőpontjából téves és tarthatatlan nézetek tapasztalhatók.

Általánosan elterjedt a halászok között az a nézet, írja a *„Mitteilungen des Fisch. Vereines für die Prov. Brandenburg“* ez évi 6. és 7. számaiban megjelent dolgozatában, hogy a halászok igazi kenyéradó hala a *csuka*. Éppen ezért ezt tartják főhalnak és olyannak, a melyiknek a többi féleségek érdekei alája rendelő. Nem szenved kétséget, hogy a csuka igen értékes hal és tehát rászolgál a halasgazda szaporító és gondozó tevékenységére. Hiszen a fogyasztók keresik, jól fizetik és a mi gazdaságilag különösen fontos, jól is fejlődik. De hát mindezek ellenére sem fogadható el igazi kenyéradóhalnak. Hogy miért? annak okát, a gyakorlatból merített egyszerű példa világítja meg legjobban.

Háború előtt 1 kg. csukáért, a hal nagysága és a piaczi viszonyok szerint, 1—2 K-át, átlagosan tehát 1½ K-át fizettek. A csuka tudvalevőleg igazi ragadozó hal s mint ilyen többnyire a keszégfélék, a sügér és saját fajtabeliek sorából földözi élelemszükségletét. Ám, hogy hány kilót fogyaszt el közülök, a míg saját testsúlyát 1 kg.-mal növeli, azt pontosan nem tudjuk. Irodalmi adatok 15 kg.-ot említenek. Vegyük csak ennek egyharmadát számításba, vagyis 5 kg.-ot, egységként 40 fillérnyi árral, akkor is kitűnik, hogy a

gazda kilóként ½ K-át veszít, mert csukája ennyivel több értékű halhúst fogyasztott, mint a mennyi értékű húst nevelt. Ez a veszteség természetesen annál nagyobb lesz, minél értékesebb halféleség szolgált a csuka táplálékul és mentől vénebb a csuka kor szerint, hiszen tudott dolog, hogy a vénebb hal kevésbé értékesíti a táplálékot, mint a fiatal.

A mi a csukára vonatkozik, megfelelő változással, áll a többi ragadozóra is. Érthető tehát, hogy valamely víznek csukával, illetőleg csak ragadozókkal való kihasználása biztos veszteséggel járó üzletet jelent. Jóltermő ú. n. kövér tavakat soha sem tanácsos tehát mással, mint békés természetű halakkal hasznosítani, mert mint a fenti számvetés láttatja, ragadozókkal nem juthatunk az óhajtott haszonhoz.

Ugyancsak általánosan elterjedt balhit a hivatásos halászok között az is, hogy nagyobb halakkal jobb üzlet csinálható, mint a kisebbekkel. Bizonyos, hogy egy-egy nagyobb halnak a kelendőségét némileg az is emeli, hogy a fogyasztó kényelmesebben boldogul annak a szálkáival, mint a kis és fejletlenekével. Azonban a termelő szemszögéből nézve a dolgot, egyáltalán nincsen okunk a nagy halaknak örülni. A csukát illetőleg például vajmi könnyen megesik, hogy a vevő legfeljebb 5—10% át adja meg annak az értéknek, a mit egyes vén mohásfejű csuka hosszú életén át elfogyasztott másféle halak értékében. Nos, hogy az ilyen üzlet előnyös lehetne a termelőre nézve, azt ugyan senki sem állíthatja.

Kitetszik ezekből, hogy a halasgazda legkevésbé sem halásztathat kénye és kedve szerint és hogy nem telhet különösebb öröme abban, ha czélszerű fejlettségű halak helyett, egy-két nagyobbbat tud csak partra vetni. Ha mentől nagyobb haszonra akar szert tenni, természetesen anélkül, hogy ártana a víz szolgáltató képességének, mindenkor alaposan kell számolnia és a halászás kérdését komoly megfontolással intéznie. Más szóval, nem elég a halat csak fogni, hanem mint gazdasági munkát, a halásztást jól átgondolt tervszerűséggel, megszabott elvek szerint kell végeznie. Ezen elvek némelyikét az alábbiak világítják meg részletesebben.

I. A kímélés.

A halkímélet több irányban érvényesülhet. Így

a) *A halfogás mikéntjében.* Előre kell bocsátani, hogy kivált nagyobb vizekben a kímélés hatását nem tanácsos nagyra értékelni, sem az eredmény, sem pedig az eredménytelenség tekintetében. A ki ugyanis valamennyire belémerült a vizekben élő állatfauna tanulmányozásába, az előtt ismeretese azok a meglepő hatások, a melyekkel a meteorológiai, fizikai és kémiai viszonyok vannak eme szerves életre. Vajmi gyakran tapasztalható például, mily hihetetlen mértékben megszorítja egy-egy melegebb és csapadékban bővelkedő évjárat a halakat és az őket tápláló parányi állatkákat, éppúgy, mint ahogy azok még évek múltán is észrevehetőleg megsínylik a hideg és száraz nyarak hatását. Egy-egy kedvezőtlen változás a partalakulatban, még inkább pedig savak okozta bármily csekélymértvű vízfertőzés, nemritkán a vizek teljesmértvű elnéptelenedését eredményezi, mint azt közvetlen tapasztalatok sokszorosán igazolják. Mivel az időjárás az egyes években elűtő, a halzsákmányok sem egyezhetnek. Habár egyes halféleségeknél mutatkozó apadást másoknál jelentkező fölösleg pótolhatja is, elég gyakori, hogy 25.000 K-ra rugó évi zsákmánynál 3—4000 K ingadozások mutat-

koznak. Pedig hát az egyes évek hozamát még alkalmi bajok, mint betegség vagy vízfertőzés okozta halpusztítások stb. is nagyban befolyásolhatják.

Szem előtt tartva azt is, hogy egyazon vízben rendszerint azonos erővel, legtöbbször ugyanazok a személyek halásznak, vagyis munkájuk egyformasága mellett is annyira elütő az eredmény, jogosan következtethető, hogy a halász szerepe, de az általa gyakorolt kímélet hatása sem lehet jelentős tényező. Tényleg az időjárás és egyéb a halásztól teljesen független természeti viszonyok azok, a mitől a vizek hozama leginkább függ. Ezekre tekintettel, elméleti nézőpontból a túlajtott hal-kímélés sehogy sem fogadható el helytállónak. Egyébként ezen, a vizek tanulmányozására alapított elméletet a gyakorlat is födi. Szerzőnk ugyanis éveken át a legkiválóbb halászok munkáját figyelte, a kik, bár alapos munkát végeztek, úgyszólván kímélet nélkül halásztak, tavaikban jóval nagyobb eredményekre tettek szert, mint a mennyit a vizek annakelőtte szolgáltatnak és hogy zsáknyaik évek múltán sem csökkentek, sőt emelkedtek.

A túlajtott kímélet rovására írható a jeges halászatnak, továbbá a húzóháló alkalmazásának, nemkülönben az állító halászatnak tudatos mellőzése is. Olyan vizekben, a hol a halgazdaság egy kézben összpontosul, tanácsos mindenféle észszerű eszközzel dolgozni és nem okvetlenül szükséges a halak érdekében a fogást időszakosan pihentetni. E tekintetben kivált a tavak tulajdonosai ragaszkodnak ahhoz, hogy a halak letargiája idején a halászat szüneteljen, avagy pedig, hogy az egyébkor is csak varsákkal és ne a halakat zavaró eszközökkel történjen. Ám ez is elhibázott okoskodás.

Hiszen mélyebb vizeknél, éppen a jég alatt, gyalommal végzett halfogás nyújt legjobb alkalmat a halfogásra és arra, hogy azzal tavunk halállományának szabályozásába sikerrel befolyjunk. Tudjuk nevezetesen, hogy a halak ilyenkor tömörülnek tömegesen az áttelelésükre alkalmas helyeken s így az ilyen helyeknek a meghalászása szolgáltatja a legjobb alkalmat a halkincs megszerzésére és a nagyobb halak eltávolítása által a növevényanyag helyzetének oly irányban való javítására, mint azt a tó és a halgazda érdeke kívánja. Az ott élő halféleségek ilyenkor kerülnek szemünk elé, a czompó és angolna kivételével és módunkban áll megállapítani, hogy minő fajták és ezek mely korban fejlődtek jól és melyek gyengébben, melyeket kell tehát kímélnünk és melyeket inkább fognunk. Eldönthetjük, hogy a békés halak szorulnak-e inkább fejlesztésre, mint a rablók, avagy fordítva, ezeknek kell kedveznünk amazok rovására. Szóval ilyenkor szerezhetünk irányító szempontokat arra nézve, miként kell a halállományt szabályozni.

(Folyt. köv.)

A magyar halászat szakirodalmá.

Öszeállította: **Vutskits György dr.**

(Folytatás.)

173. — *Halpiacz*, Új. H. X. évf. 11. sz. 1908/909. p. 90.
 174. — *Halpikkely*, Mit ér? H. VI. évf. 1904/905. 18. sz. p. 144.
 175. — *Halszállítás*, H. II. évf. 1900/901. 13. sz. p. 82—84.
 176. — *Halszállítás*, Kérvényező halászok és halkereskedők. H. VII. évf. 1905/906. 11. sz. p. 88.
 177. — *Halszállítás*, Új rendszerű. H. XII. évf. 1910/911. 10. sz. p. 80.

178. — *Halszükséglet*, Városi lakosságé. V. H. XVII. évf. 1907. 14. sz. p. 111.
 179. — *Haltőzsde*, A cottbusi. H. XIV. évf. 1913. 19. sz. p. 215.
 180. — *Halvámokhoz*, Galicziai hangok a németországi. H. III. évf. 1901/902. 7. sz. p. 51.
 181. — *Halvámok*, Kérdése a Németországgal kötött vámegegyezményben. H. VI. évf. 1904/905. 12. sz. p. 96.
 182. — *Halvásár*. H. XV. évf. 1914. 7. sz. p. 83.
 183. — *Halvásár*, A bécsi. H. XIV. évf. 1913. 8. sz. 91.
 184. — *Halvásár*, Bécsben. H. V. évf. 1903/904. 2. sz. p. 16.
 185. — *Halvásár*, Bécsben. H. VII. évf. 1905/906. 14. sz. p. 120.
 186. — *Halvásár*, Cottbusi. H. XVI. évf. 1915. 17. sz. p. 175.
 187. — *Háború*, És az osztrák tógazdaságok. H. XV. évf. 1914. 18. sz. p. 203.
 188. — *Holtágak*, Mit ér a halászatuk? H. VII. évf. 1905/906. 4. sz. p. 32.
 189. — *Hydrobion*, Magyar vasúton. H. VIII. évf. 1905/906. 3. sz. p. 32.
 190. — *Jegelt halak*, Szaktanácskozmány azok csomagolása tárgyában. H. VII. évf. 1905/906. 20. sz. p. 160.
 191. — *Kagyló*, Mint disznótáplálék. H. I. évf. 1899/900. 12. sz. p. 57.
 192. — *Kaposvár*, Élőhallal való ellátása. H. XIII. évf. 1911/912. 29. sz. p. 282.
 193. — *Katonaság*, És a hal. H. XVI. évf. 21. sz. p. 223.
 194. — *Kavidár*, H. I. évf. 1899/900. 19. sz. p. 82.
 195. — *Kivétel*, Németországba. H. XV. évf. 1914. p. 268.
 196. — *Kolera*, És a halak. H. XIV. évf. 1983. 19. sz. p. 215.
 197. — *Kolera*, És a halászat. H. XII. évf. 1910/911. 4. sz. p. 132.
 198. — *Kolera*, És a halászat. H. XV. évf. 1914. 21. sz. p. 235.
 199. — *Konzerv*, Amerikai lazackonzervgyárosok ringje. H. III. évf. 1901/902. 19. sz. p. 144.
 200. — *Konzerválás*, Egy új eljárás. H. X. évf. 5. sz. p. 40.
 201. — *Konzerválás*, Egy új eljárás. H. X. évf. 1908/909. 8. sz. p. 65.
 202. — *Konzervek*, Halból és rákból. H. II. évf. 1903/901. 10. sz. p. 65.
 203. — *Könyvismertetés*, Max Stahmer: Fischhandel u. Fischindustrie. Stuttgart, 1913. H. XIV. évf. 1913. 17. sz. p. 192.
 204. — *Külföldi hal*, A protezsált. H. VI. évf. 1904/905. 5. sz. p. 39—40.
 205. — *Külföldi hal*, Protezsált. H. VI. évf. 1904/905. 6. sz. p. 48.
 206. — *Lazacz*, Kaliforniai, mint katonai élelem. H. V. évf. 1903/904. 21. sz. p. 178.
 207. — *Lazacz*, Olcsó. H. VIII. évf. 22. sz. p. 176.
 208. — *Magyar köztisztviselők fogyasztási szövetkezete*, (Budapest) élőhalforgalma a második idényben, vagyis 1912/913. telén. H. XIV. évf. 1913. 11. sz. p. 126.
 209. — *Németország*, Halkereskedelme. H. XIV. évf. 1913. 10. sz. p. 115.
 210. — *Németország*, Külkereskedelmi édesvízi halforgalma az 1913. évben. H. XV. évf. 1914. 20. sz. p. 223.
 211. — *Németország*, Külkereskedelmi forgalma élőhalakban. H. XIV. évf. 1913. 2. sz. p. 23.
 212. — *Németország*, Tavak halászati bére. H. XIV. évf. 1913. p. 151.
 213. — *Németország*, Tó bére. H. XIV. évf. 1913. 17. sz. p. 195.

214. — *Páris*, Evi halfogyasztása. H. XIII. évf. 1911/912. 32. sz. p. 312.
215. — *Pisztráng*, Elrakása és hosszabb időre való konzerválása. H. XVI. évf. 1915. 3. sz. p. 31.
216. — *Pisztráng*, Frissen leölt szállítása. H. XVI. évf. 1915. 7. sz. p. 71.
217. — *Pisztráng*, Füstölése. H. XVI. évf. 1915. 9. sz. p. 92.
218. — *Pisztráng*, Sózott. H. VII. évf. 1905/906. 8. sz. p. 64.
219. — *Ponty*, Füstölt. H. V. évf. 1903/904. 7. sz. p. 56.
220. — *Pontykészletek*, Ausztriában. H. XVI. évf. 1915. 7. sz. p. 70—71.
221. — *Pontyvásár*, Cottbusi. H. IX. évf. 1907/908. 4. sz. p. 32.
222. — *Román halak*. H. III. évf. 1901/902. 8. sz. p. 60.
223. — *Románia*, Halkivitele. H. VIII. évf. 22. sz. p. 176.
224. — *Strassburg*, Városi piacza. H. XV. évf. 1915. 18. sz. p. 187.
225. — *Süllő*, Eleven szállítása. H. XIV. évf. 1913. 15. sz. p. 175.
226. — *Svédország*, Óriási halforgalma. H. VIII. évf. 1906/907. 23. sz. p. 184.
227. — *Szabadalom*, Új. H. XIII. évf. 1911/912. 20. sz. p. 191.
228. — *Szállítás*, A halak éheztetése szállítás előtt. H. XVI. évf. 1915. 20. sz. p. 205.
229. — *Szállítás*, A halveszállítás szabályai. H. VIII. évf. 1906/907. 12. sz. p. 96.
230. — *Szállítás*, A jéggel csomagolt halárúk. H. XV. évf. 1914. 5. sz. p. 58.
231. — *Szállítás*, A pontyoké nagy távolságra bárkákban. H. évf. 1901/902. 7. sz. p. 52.
232. — *Szállítás*, A vasúti sztrájk és a halászat. H. V. évf. 1903/904. 18. sz. p. 154.
233. — *Szállítás*, A víz- és jégmennyisége a halveszállítványoknál. H. XIII. évf. 1911/912. 29. sz. p. 282.
234. — *Szállítás*, A víznek jéggel való hűtése. H. XIV. évf. 22. sz. p. 246.
235. — *Szállítás*, Az első magyar gyártmányú élő halveszállító kocsi. H. XV. évf. 1914. 1. sz. p. 10.
236. — *Szállítás*, Az első magyar halveszállító vasúti kocsi. H. XIV. évf. 1913. 1. sz. p. 11.
237. — *Szállítás*, Az élőhal szállításánál speciál vasúti kocsikban. H. XIV. évf. 1913. 5. sz. p. 59.
238. — *Szállítás*, Az O. H. E. a hal ügyében. H. XIV. évf. 1913. 12. sz. p. 147—149.
239. — *Szállítás*, Eleven édesvízi halaké a tengeren. H. IX. évf. 6. sz. p. 45. 1907/908.
240. — *Szállítás*, Élőhalak. H. VIII. évf. 1906/907. 23. sz. p. 184.
241. — *Szállítás*, Élőhalak. H. V. évf. 1903/904. 20. sz. p. 170.
242. — *Szállítás*, Élőhalak ponyvatartányokban való szállítása. H. VIII. évf. 1906/907. 20. sz. p. 160.
243. — *Szállítás*, Élőhalaknak fagyasztott állapotban való szállítása. H. XIII. évf. 1911/912. 31. sz. p. 298—299.
244. — *Szállítás*, Élőhalakra alakult vállalat. H. VII. évf. 1905/906. 1. sz. p. 8.
245. — *Szállítás*, Élőhalé. H. V. évf. 1903/904. 12. sz. p. 102.
246. — *Szállítás*, Élőhalküldemények vasúti szállításának megkönnyítése. H. XIV. évf. 1913. 24. sz. p. 266.
247. — *Szállítás*, Értekezlet a vasúti halveszállítások ügyében. H. XIV. évf. 1913. 14. sz. p. 162—163.
248. — *Szállítás*, Halaké szárazon. H. XIV. évf. 1913. 20. sz. p. 223.
249. — *Szállítás*, Könnyítés a jég között szállított halak csomagolásánál. H. VIII. évf. 1906/907. 9. sz. p. 72.
250. — *Szállítás*, Új módja az élő halveszállításnak. H. VIII. évf. 1906/907. 1. sz. p. 8.
251. — *Szélhajtó küsz*, (Alburmuslucidus) Pikkelyeiről. H. XVI. évf. 1915. 1. sz. p. 10—11.
252. — *Tarifa*, És vámháború a német. H. XIV. évf. 1913. 8. sz. p. 87—88. 9. sz. p. 94—95.
253. — *Vasutak*, És a halászat Németországban. H. XVI. évf. 1915. 1. sz. p. 4.
254. — *Vasúti kocsik*, Halszállítók. H. XIII. évf. 1911/912. 3. sz. p. 24.
255. — *Vám*, Az „Országos Halászati Egyesület” felirata a földművelésügyi m. kir. miniszter úrhoz a külföldről eredő halak megvámolása tárgyában. H. III. évf. 1901/902. 19. sz. p. 138—140.
256. — *Vám*, Kérdésében. H. XV. évf. 1914. 8. sz. p. 95.

8. Társulatok. Egyesületek. Kongresszusok. Intézetek. Gyűjtemények. Kiállítások.

199, 210, 276, 281, 358, 377, 394, 435, 492, 501, 504, 507, 509, 514, 527, 534, 540, 566, 587, 589, 600, 604, 606, 620, 624, 653, 694, 699, 707, 712, 739, 759, 768, 769, 780, 788, 835, 840, 845, 847, 858, 870, 902, 918, 937, 941, 942, 970, 1005, 1036, 1041, 1054, 1078, 1089, 1103, 1109, 1123, 1131, 1292, 1334, 1340, 1358, 1395, 1451, 1455, 1476, 1485, 1501, 1526, 1564, 1583, 1589, 1607, 1608, 1628, 1633, 1635, 1639.

79. — *Bajorországban*, Halászati társulatok. I. I. XVI. évf. 1915. 14. sz. p. 144.

80. — *Balaton*, A nyolczadik üzemév mérlege. H. X. évf. 1908/909. 5. sz. p. 33—35.

81. — *Balaton*, B-i halásztársulat. I. I. 1892. II. évf. 46—47. sz.

82. — *Egyesület*, Halászbérlőké. I. I. XIII. évf. 1911/912. 21. sz. p. 204.

83. — *Egyesület*, Halvédelmi. II. I. XVI. évf. 1915. 17. sz. p. 170.

84. — *Édesvizek*, Tudományos átkutatásának előmozdítása. I. I. VIII. évf. 22. sz. p. 176.

85. — *Fertőn*, Halászati társulat alakítása. I. I. VII. évf. 1905/906. 10. sz. p. 80.

86. — *Halászati állomás*, Es víztanulmányi terve a Vierwaldstatti tavon. I. I. XIII. évf. 1911/912. 19. sz. p. 183.

87. — *Halászati egyesület*, Az osztrák. 1912. évi működése. I. I. XIV. évf. 1913. 13. sz. p. 150.

88. — *Halásztársulat*, Kassai. I. I. XI. évf. 1909/910. 12. sz. p. 96.

89. — *Halbiológiai állomások*. I. I. VI. évf. 1904/905. 18. sz. p. 144.

90. — *Halélettani állomás*, És szennyvíztisztító kísérleti állomás. I. I. IX. évf. 1907/908. 2. sz. p. 16.

91. — *Halélettani állomás*, Kísérleti. I. I. IV. évf. 1902/903. 19. sz. p. 145—148.

92. — *Halkísérleti állomás*, Megszűnő. I. I. XII. évf. 1910/911. 11. sz. p. 95.

93. — *Halkísérleti állomás*, Porosz. I. I. VIII. évf. 16. sz. p. 128.

94. — *Haltenyésztési állomás*, „Természettudományi Közlöny”. 40. kötet 1910. p. 310.

95. — *Kiállítás*, Általános, Pécsen. I. I. VIII. évf. 1906/907. 14. sz. p. 112.

96. — *Kiállítás*, Hal, hizómarha és takarmány, Bécsben. I. I. VII. évf. 1905/906. 10. sz. p. 80.

97. — *Kiállítás*, Halászati. I. I. VIII. évf. 1906/907. 17. sz. p. 137.

98. — *Kiállítás*, Halászati. I. I. XI. évf. 1910/911. 21. sz. p. 176.

99. — *Kiállítás*, Halászlai, Pancsován. I. I. VI. évf. 1904/905. 17. sz. p. 136.
 100. — *Kiállítás*, Halászlai, Pécsen. I. I. VIII. évf. 1906/907. 10. sz. p. 79.
 101. — *Kiállítás*, Halászlai, Pozsonyban. I. I. III. évf. 1901/902. 12. sz. p. 88–89.
 102. — *Kiállítás*, Halászlai, Pozsonyban. I. I. III. évf. 1901/902. 24. sz. p. 184.
 103. — *Kiállítás*, Halászlai, Veszprémben. I. I. VI. évf. 1904/905. 2. sz. p. 16.
 104. — *Kiállítás*, Zágrábban és Nagyváradon. I. I. VIII. évf. 1906/907. 2. sz. p. 16. (Folyt. köv.)

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK.

Kérdések.

3. Tekintetes Szerkesztőség! Két ügyben kérek felvilágosítást:

a) Az egyik ügy a mellékelt bírói ítélettel befejeztetett. A bíróság nem állapítja meg kihágás esetén sem a hallopást. Az pedig bizonyos, hogy károm van, még pedig nagy. Mármost, ha csak mint kihágást büntetik az orvhalászatot, akkor ugyan ráfizetek, mert a hatóság székhelye nagyon messze esik tőlem, minden tárgyalás temérdek pénzembe (útvarköltség, élelmezés stb.) és időmbe kerül. Úgy hiszem, hogyha a halat *zárt* vízből fogják ki, az mindenesetre lopás; de lopás az is, ha a nyílt vízben a varsába, vagy másfajta zsákhálóba megfogódzott halat viszi el az orvhalász?

b) A másik ügyben egyszerűen büntetőparancsot bocsátott ki a főszolgabíró, pedig halászejgy nélkül, ívási időben, a jogosult engedélye nélkül való tömeges halpusztításról volt szó, részben kiskorúak által a szülők tudtával. Mindössze 15 K pénzbüntetést kaptak a nagykorúak, a kiskorúakat egyszerűen megdorgálták. Fellebbeztem még a múlt évben, de fellebbezésemre mai napig választ nem kaptam. Mitevő legyek?

SMJ.

Feleletek.

3. ad a) A hallopás kérdésében a földművelésügyi minisztérium 65,916/1914. sz. alatt körrendeletet bocsátott ki (l. „Halászat” 1915. január 1.), a melyben kimondja, utasításul az elsőfokon eljáró rendőri büntető bíróságoknak, hogy a *zárt* vizekben elkövetett halászati büntetendő cselekményekre az 1888: XIX. t.-cz. VI. fejezetében megállapított büntető határozatok nem alkalmazhatók, hanem azok *bűnvádi* úton torolandók meg. A feltétel tehát az, hogy az illető víz *zárt* víz legyen, a törvény 13. §-ának meghatározása szerint. A hozzánk beküldött bírói ítéletben pedig a „B. község határában *folyó*, P. vizéből” kifogott halakról van szó; ez alapon a bíróság helyesen utalja a tényállást, mint *kihágást* az 1888: XIX. t.-cz. 64. § b) pontja alá. Mihelyt „*folyó*” vízről van szó, az már nem lehet „*zárt*” víz! — *Lopásért* tehát nem lehetett az orvhalászt büntetni.

Ebből azonban nem következik az, hogy az *okozott kárért* felelősségre ne lehessen vonni. A sértett ugyanis a kihágásból eredő kártérítési követelését a terhelt ellen a rendőri büntető eljárás során a tárgyalás befejezéséig érvényesítheti, ha kára kevesebb száz koronánál. (R. b. e. 43. §.)

Ha ennél nagyobb a kára, akkor pedig megmarad követelésének érvényesítésére a rendes bíróság, a polgári perút. Erre naponként vannak példák. Idetartoznak például a vízfertőzések esetei is. A mikor

maga a vízfertőzés ténye, mint kihágás büntetettik, az okozott kárért azonban az, a ki a vízfertőzést elkövette, külön is felel. Pl. ha az orvhalász *ívó halakat* fogott ki, akkor eltekintve attól, hogy a kihágásért megbüntetik, felelnie kell azért a kárért is, a mely abban nyilvánul, hogy a halasvíz értéke a megzavart vagy megakadályozott s így elmaradt ívás következtében csökkent.

Ha az orvhalász *varsából* vagy akárminő más fogóeszközből veszi el a halat, véleményünk szerint is *lopást* követ el, még ha *nyílt* vízről van is szó. Ez esetben ugyanis nem a nyílt vízbeli „gazdátlan” halról van szó, hanem a már *megfogottról*, tehát a halászatra jogosított *tulajdonában* levőről.

b) A bemutatott „büntető parancs” körül bizony mi is sok hibát látunk. Akkor, a mikor a kihágásoknak egész halmazata forog fenn, közöttük olyanok is, a melyek legmagasabb büntetése 400 korona (tilalmi időben halászati jogosultság nélkül 1888: XIX. t.-cz. 62. § b), aligha jogosult a büntető parancs kibocsátása, mert annak csak az esetben van helye, ha a „pénzbüntetés 30 koronát meg nem haladó összegben mutatkozik kiszabandónak” (R. b. e. 1901: XX. t.-cz. 17. §). De semmi esetre volt „büntető parancs” kibocsátható a *fiatalkorú* terheltek ellen, mert a R. b. sz. 62. § utolsó bekezdése szerint: „büntető parancs kibocsátásának nincs helye, ha a terhelt fiatalkorú”.

Bizonyára nem közölte aztán annak idején az elsőfokú rendőrhatalóság a feljelentést az „Országos Halászati Felügyelőséggel” mint szakképviselővel sem, a mint azt a földművelésügyi miniszternek az 1916. július 21-én 51,494. sz. alatt kelt körrendelete előírja.

Mindezek alapján azt ajánlhatjuk tehát, tegyen ez ügyben panaszt közvetlenül a földművelésügyi minisztériumnál, mint legfelsőbb hatóságnál; ott vizsgálatot indítanak s helyes mederbe terelik a dolgot.

A mi végül a kiskorúak által a szülők tudtával, esetleg útmutatása alapján elkövetett kihágásokat illeti, azokért, akár mint „részesek”, akár mint a kiskorúakért felelős családtagok, a szülők is büntetendők (1879. évi XL. t.-cz. 26. és 27. §-a).

TÁRSULATOK. EGYESÜLETEK.

Adományok az Országos Halászati Egyesület halrajzi munkálatainak céljaira:

Eddig kimutatott összeg (l. Halászat 1917. szept. 15.)	5225.30 K
13. Singhofer M. József	69.— „
Összesen	5294.30 K

Budapest, 1917. nov. hó 10-én.

Répassy Miklós,
titkár.

A Balatoni Halászati Részvénytársaság f. évi november 6-án tartotta évi rendes közgyűlését Siófokon.

Az igazgatóság jelentéséből kiemelendő, hogy 600 drb egyenként 200 korona névértékű új részvényt bocsátottak ki 110 korona felárral. Mindenesetre annak a jele, hogy a háborús viszonyok, bármilyen nehéz feladatok elé állították is a részvénytársaság vezetőségét, mégis csak nagy anyagi erősödést hoztak számára. De legjobban mutatja ezt az 1916/17. évi zárszámadás, a mely szerint, a mellett hogy 240,000 korona összeggel leltárkiegészítési tartalékot teremthettek, még a társaság fennállása óta a legnagyobb tisztanyereséget könyvelhették el 145,174 korona összegben.

E nyereség a következőképpen osztatott fel:

1. Rendes tartalékalapra	7,065 K 86 fill.
2. Rendkívüli tartalékalapra	64,855 " 22 "
3. Alkalmazottak jutalmazására	5,652 " 69 "
4. Részvényesek osztalékára	60,000 " — "
5. A jövő üzleti évre átvitel	7,600 " 23 "
Összesen:	145,174 K — fill.

A mérlegszámla tételei a következők. Vagyron: Pénztárkészlet 473,466 K 25 f. Értékpapír 110,113 K. Ingatlanok, gőzhajók és berendezések 441,963 K 42 f. Óvadékok 50,970 K. Folyószámla követelések 98,568 K 12 f. Készletek 95,695 K 89 f. Összesen: 1.270,776 K 68 f. Teher: Részvénytőke 276,000 K. Rendes tartalékalap 41,645 K 08 f. Rendkívüli tartalékalap 85,144 K 78 f. Értékcsökkenési tartalékalap 309,470 K 07 f. Leltárkiegészítési tartalék 240,000 K. Óvadékok 1,965 K 54 f. Fel nem vett osztalék 575 K. Folyószámla tartozások 31,115 K 52 f. Átmeneti tételek egyenlege 139,686 K 69 f. Mult évi nyereségáthozatal 3,856 K 73 f. Felosztandó nyereség 1916—17. üzletévről 141,317 K 27 f. Összesen: 1.270,776 K 68 f.

A veszteség- és nyereségszámla tételei. Tartozik: Haszonbér számla 71,094 K 32 f. Haltenyésztségi számla 19,963 K 30 f. Munkabérek 209,821 K 57 f. Gőzhajóüzem 38,942 K 51 f. Általános üzemi kiadások 236,754 K 92 f. Mult évi nyereségáthozatal 3,856 K 73 f. Felosztandó nyereség az 1916/17. üzletévről 141,317 K 27 f. Összesen: 721,750 K 62 f. Követel: Mult évi nyereségáthozatal 3,856 K 73 f. Jövedelem halból 655,947 K 07 f. Jövedelem pikkelyből, kamatokból, vontatásból 32,175 K 83 f. Mult évben tartalékolt fel nem használt adó 29,770 K 99 f. Összesen: 721,750 K 62 f.

Új halászati társulat. A Rába folyó középső szakaszán alakult meg f. évi október hó 30-án a „Középső Rába” halászati társulat, melynek kötelékébe a Rába folyónak Rábahídvégtől lefelé, Vas vármegye területére eső szakasza esik 640 kat. hold vízterülettel. A társulati alapszabályok és üzemterv megállapítása után a társulat elnökévé: dr. Békássy István ny. főispánt, alelnök-igazgatójává pedig: Tuboly Lajos főszolgabíró, választották meg. k.

VEGYESEK.

Pontyivadék. A lefolyt tenyésztési évadra tudvalevőleg nagyon keresték a pontyivadékot úgy nálunk, mint Németországban. Ezidén, úgy látszik, jobban sikerült az ívatás. Az eddigi lehalászások azt mutatják, hogy lesz elegendő ivadékunk. De Németországban is bő termés jelei mutatkoznak, legalább ez következtethető a szaklapokban már is közzétett hirdetésekben, a melyekben nagy tételekben is (pl. 700,000 drb) ajánlanak tavaszi szállításra 9—14 cm. hosszúságú, tehát igen szépen fejlett egynyaras pontyivadékot.

A ponty és az agyag. Tudvalevő, hogy a legjobb pontyos tavak az agyagos fenekűek. A mesterségesen nyújtott takarmányt is legszívesebben akkor eszik a pontyok, ha agyaggal keverve adjuk azt. Hogy mi ennek az oka, az tudományosan mai napig sincs kiderítve. De nem mindenféle agyag jó erre a célra. *Heyking* szerint (Fisch. Zeitung 1917. Nr. 32. Fischmarkt) legalkalmasabb a *kék agyag*. A homokos agyag nagyon rossz. Ha az agyagból egy csipetet fogunk közé veszünk s érezzük a homokszemeket, már nem jó.

Nagyon jó hatással van a tőzeges, iszapos fenekű

tavak fenekének agyagozása is. Ilyen tavakban nagyon gyakori a pontyok himlős megbetegedése. Ha megagyagozzuk a tavakat, a betegség megszűnik.

Jég elvermelése. Tógazdaságainkban, különösen a belterjesebb etetéses üzemeknél, nyáron kisebb-nagyobb mértékű halfulladás elő szokott fordulni, a mikor is a halakat a meleg miatt szállítani, vagyis értékesíteni nem lehet. Ilyen esetekben, de meg máskülönben is, nagyon jó szolgálatot tehet egy kis kéznél lévő *jég*.

Költségesebb berendezés nélkül minden tógazdaság elvermelhetne egy-két szekér jeget a tavak partján olyan formán, mint a hogy pl. a répát szokás. Jobb több kisebb kupacot készíteni, mint egy nagyot. Természetesen száraz helyen kell a jégrakás helyét készíteni. A rakás helyét ki kell ásni vagy 1 méter mélységre s jó vastagon meghordani szalmával, vagy a tavakból kikaszált, megszáradt növényzettel. A jeget erre az aljzatra halmozzuk. Nem nagy darabokban, hanem úgy, hogy a darabokat apróra zúzzuk s hideg este aztán megöntözzük. Éjjel összefagy egy darabba az egész tömeg. Így haladunk rétegről-rétegre s fokozatosan előre is, míg a rakás kész. Aztán befedjük azt ismét jó vastagon szalmával, vagy száraz tavi növényzettel. Nagyon jó takaró, mert rossz hővezető, a lehullott lomb is. Az egészre végül még $\frac{1}{2}$ méter vastagon földet borítunk. A rakás iránya délről észak felé terjedjen és ha nyáron jeget akarunk kivenni, az északi végén bontsuk ki.

Svájcz haltenyésztése 1916-ban. Az 1915/16. évi költetési évadban 224 ikratöltőtelep volt Svájcban működésben. Összesen 157.971,000 megtermékenyített halikrából 127.033,000 halivadékot nyertek, a melyeket hatósági ellenőrzés mellett helyeztek a közvizekbe; az összegbe 58,393 drb egynyaras halacska is bele van értve. Legnagyobb számmal az alpesi tavak jellemző halfaja, a *coregon* szerepel: 92.328,000 drb ivadéka került a vizekbe, aztán mindjárt a *csuka* következik 13.287,000 darab ivadékkal; pisztrángból kerekten 10.000,000 drb zsenge halacska bocsátottak szabadon.

Az államszövetség 34,700 frankkal segítette a kantonokat a halászat gondozása érdekében kifejtett munkáért. A svájci halászati egyesület 3000 frank támogatásban részesült. A Bodeni-tó nemzetközi bizottsága részére, a tó népesítése érdekében 300 frankot utaltak 1916-ra; ebben az évben a svájci halászok 135,494 kg. halat fogtak ki a tóból 296,833 frank értékben.

A kantonok által alkalmazott állandó halőrök száma 164 volt; azok fizetése, munkabére stb. kerekten 110,000 frankra rugott, a mely összegnek felét az államszövetség vállalta. Halellenségek pusztításáért 604 frankot fizettek ki.

A vízierők részére igénybe vett folyókon több helyütt *halátereztőket* létesítettek. Az azokra vonatkozó adatokat egy nagyobb tanulmány céljaira hivatalosan gyűjtik. (Bulletin Suisse de Pêche et Pisciculture, Neuchâtel, Mai 1917.).

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Dr. U. E. Löcse. Hát bizony a „Spinnfischerei“-ra jobb magyar kifejezés a szolgál fordításnál eddig még nincs: „fonóhorgászat“-nak írják. (L. Halászat III. évf. 10. sz. Egy öreg horgász: A fonóhorgászat.) Lényege tulajdonképpen a csali „pörgetése“; talán ebből kiindulva lehetne valami jobban hangzó elnevezést találni. A budapesti horgászok addig csak „spinnolnak“!

Hivatalos árjegyzés Budapest székesfőváros vásárcsarnokaiban és nyílt piaczaiban.

Áringadozások kilogrammonként fillérben.

Az áru neve	1917. október 25—31. között.			1917. október 31.—november 10. között.		
	Nagyban	A vásárcsarnokokban	A nyílt piacokon	Nagyban	A vásárcsarnokokban	A nyílt piacokon
		kicsinyben			kicsinyben	
a) Édesvízi élő hal.						
Ponty, nagy	850—900	1200—1400	} 800—1200	850—900	1200—1400	} 800—1200
" kicsiny	650—800	960—1200		650—800	900—1200	
Harcsa, nagy	—	—	} 1100—1100	—	—	} —
" kicsiny	—	—		—	1200—1200	
Csuka, nagy	—	1000—1000	} 800—900	—	—	} 600—600
" kicsiny	—	—		—	900—1000	
Fogassüllő, dunai	—	—	—	—	—	—
Kárász	—	440—600	400—800	—	440—600	400—700
Czompó	800—800	800—1000	800—800	800—800	800—1000	700—900
Márna	—	1000—1000	—	—	1000—1000	—
Keszeg	—	800—800	—	—	800—800	—
Pisztráng	—	2000—2000	—	—	2000—2000	—
Kecsege, nagy	—	—	—	—	—	—
" kicsiny	—	—	—	—	—	—
Apró kevert hal	—	—	—	—	—	500—500
b) Édesvízi jegelt (nem élő).						
Ponty, nagy	650—700	700—860	} 500—800	650—700	700—840	} 500—800
" kicsiny	400—600	600—700		400—600	600—700	
Harcsa, nagy	1000—1100	1200—1800	} 900—1400	1000—1100	1200—1800	} 800—1400
" kicsiny	700—900	900—1200		700—900	900—1200	
Csuka, nagy	600—700	700—900	} 360—800	600—700	700—900	} 400—800
" kicsiny	500—550	500—700		500—550	500—700	
Fogassüllő, dunai	—	900—1500	—	—	900—1500	—
" balatoni nagy	—	2000—2200	} 700—1200	—	2200—2200	} 700—1200
" " kicsiny	—	1500—1800		—	1500—1800	
Keszeg, balatoni	—	—	—	—	—	—
Garda, balatoni	—	—	—	—	—	—
Kárász	—	240—400	240—500	—	280—400	240—500
Czompó	—	440—760	500—700	—	440—760	500—700
Márna	—	600—800	—	—	600—800	—
Keszeg	—	200—400	130—500	—	200—300	130—500
Pisztráng	—	—	—	—	—	—
Lazac, rajnai	—	—	—	—	—	—
Kecsege, nagy	1200—1200	1400—1800	1000—1000	1200—1600	1800—1800	800—1000
" kicsiny	1000—1100	1000—1400	—	1000—1100	1500—1500	—
Sörög	—	—	—	—	—	—
Viza	—	—	—	—	—	—
Apró, kevert hal	—	300—300	120—700	—	—	120—600
c) Rák.						
Folyami rák, nagy 1 darab	—	—	—	—	—	—
" " kicsiny 1 "	—	—	—	—	—	—

Tógazdaságok figyelmébe!

Veszek több ezer métermázsá élő pontyot, czompót, kárászt stb.

ZIMMER FERENCZ halászmester, cs. és kir. udvari szállító BUDAPEST, Központi vásárcsarnok. Telefon: 61—24.

A SÁRDI TÓGAZDASÁG

Levélczím: Tógazdaság Sárd.

Sürgőnyczím: Tógazdaság Kiskorpád.

Vasutállomás: Kiskorpád.

Őszi és tavaszi szállításra elad 1—2—3-nyaras javított wittingaul pontyot és anyapontyot, bajorországi aischgründi 1—3-nyaras és anyapontyot, japánpontyot (higoi), aranyorfát, naphalat, amerikai törpeharcsát, 1—4-nyaras tavi czompót, fogassüllőt, megtermékenyített fogassüllőikrát és minden egyéb tenyészhalat.

A tógazdaság kizárólag csak tenyészhalat termel.

Árjegyzékkel szolgál a Tógazdasági Intézőség Sárd és dr. Hirsch Alfréd Budapest, Klotild-palota.